

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра обліку і аудиту

(повне найменування кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ
ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

спеціальність 071 Облік і оподаткування

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Облік і оподаткування»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
групи ОПм-21

Львович Ярослав Святославович

(підпис)

Керівник:

к.е.н., доцент

Писаренко Тетяна Миколаївна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу

допущено до захисту

« » 2023 р.

к.е.н., доцент

Гарант освітньої програми:

Жураковська Ірина Володимирівна

(підпис)

Луцьк – 2023 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права
Кафедра обліку і аудиту
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 071 Облік і оподаткування
Освітня програма: ОП «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ к.е.н., доцент Оксана НУЖНА

« ____ » _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЛЬВОВИЧУ Ярославу Святославовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Організація обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства

Керівник роботи: Писаренко Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент,
затверджені наказом закладу вищої освіти від «10» січня 2023 року № 24/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи 9 грудня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи. Нормативно-правові акти з регулювання питань обліку, оподаткування та контролю за темою дослідження, наукова література, посібники, статистичні довідники, первинні і зведені бухгалтерські документи, фінансова і статистична звітність за 2020-2022 роки.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. *Економічний зміст і природа грошового потоку як об'єкта обліку і контролю*

1.2. *Нормативне забезпечення організації обліку і контролю грошових коштів*

1.3. *Загальні тенденції розвитку безготівкових розрахунків та їхній вплив на організацію обліку і контролю грошових потоків промислових підприємств України*

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. *Загальні тенденції розвитку промислового виробництва в Україні*

2.2. *Організація обліку грошових потоків промислового підприємства*

2.3. *Організація контролю грошових потоків промислового підприємства*

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. *Вдосконалення організації обліку грошових потоків*

3.2. *Вдосконалення організації контролю грошових потоків*

ВИСНОВКИ

5. Перелік графічного матеріалу:

1. Підходи до визначення терміну «грошовий потік»
2. Класифікація грошових потоків промислового підприємства
3. Вхідні та вихідні грошові потоки промислового підприємства
4. Рівні нормативно-правового регулювання організації обліку і контролю грошових потоків
5. Обсяги реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності, млн.грн.
6. Структура обсягів реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності
7. Динаміка основних фінансових показників господарської діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» за 2019-2022 роки, тис. грн.
8. Схема документального оформлення касових операцій на ТОВ «Волиньхолдинг»
9. Схема документального оформлення операцій на банківському рахунку ТОВ «Волиньхолдинг»
10. Інформація про чистий рух грошових коштів ТОВ «Волиньхолдинг» за 2020-2022 роки, тис. грн. Інформація про рух грошових коштів у розрізі кожного виду діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» за 2020-2022 роки, тис. грн.
11. Бюджет грошових коштів ТОВ «Волиньхолдинг» на 2024 рік, тис. грн. Бюджет реалізації продукції ТОВ «Волиньхолдинг» на 2024 рік. Графік очікуваних грошових надходжень від покупок продукції ТОВ «Волиньхолдинг» за 2024 рік, тис. грн.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Писаренко Т.М., доцент		
Розділ 2	Писаренко Т.М., доцент		
Розділ 3	Писаренко Т.М., доцент		
Нормоконтроль	Сидоренко Р.В., доцент		
Консультант з ЕОМ	Нужна О.А., доцент		

7. Дата видачі завдання 11 жовтня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Обґрунтування теми	до 11.10.2022 р.	
2	Огляд літератури із досліджуваної проблеми	до 20.12.2022 р.	
3	Розділ 1	до 03.03.2023 р.	
4	Розділ 2	до 27.06.2023 р.	
5	Розділ 3	до 08.11.2023 р.	
6	Висновки	до 18.11.2023 р.	
7	Формування переліку джерел посилання	до 21.11.2023 р.	
8	Формування додатків	до 24.11.2023 р.	
9	Оформлення ілюстративного матеріалу	до 28.11.2023 р.	
10	Нормоконтроль	до 02.12.2023 р.	
11	Інструментальна перевірка на академічний плагіат	до 07.12.2023 р.	
12	Представлення кваліфікаційної роботи до захисту	до 09.12.2023 р.	

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

(Львович Я.С.)

_____ (прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

(Писаренко Т.М.)

_____ (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Львович Я.С. Організація обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства. Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра за ОП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 Облік і оподаткування. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2023. 78 с.

Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилань та додатків.

У першому розділі розкрито сутність грошових потоків, наведено нормативну базу з організації обліку і контролю грошових коштів, висвітлено діючу методичку організації обліку і контролю грошових потоків на промислових підприємствах України.

У другому розділі наведено показники розвитку будівельної галузі України, дано організаційно-економічну характеристику господарської діяльності ПрАТ «Волиньхолдинг», проведено аналіз облікової та податкової політики ПрАТ «Волиньхолдинг», висвітлено особливості організації обліку і контролю грошових потоків ПрАТ «Волиньхолдинг».

У третьому розділі наведено рекомендації щодо вдосконалення організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства.

Основний зміст роботи викладено на 60 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 4 рисунки, перелік джерел посилань із 51 найменування та 4 додатки.

Ключові слова: грошові потоки, промислове підприємство, організація обліку грошових потоків, організація контролю грошових потоків.

ANNOTATION

Lvovich Ya.S. Organization of accounting and control of cash flows of an industrial enterprise. Manuscript.

Master's qualification work for the EP «Accounting and Taxation» specialty 071 Accounting and Taxation. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2023. 78 p.

The master's qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources and appendices.

In the first chapter, the essence of cash flows is disclosed, the regulatory framework for the organization of accounting and control of cash funds is given, and the current methodology for the organization of accounting and control of cash flows at industrial enterprises of Ukraine is highlighted.

In the second chapter, the indicators of the development of the construction industry of Ukraine are given, the organizational and economic characteristics of the economic activity of LLC «Volynholding» are given, the accounting and tax policy of LLC «Volynholding» is analyzed, the peculiarities of the organization of accounting and control of cash flows of LLC «Volynholding» are highlighted.

The third chapter provides recommendations on improving the organization of accounting and control of cash flows of an industrial enterprise.

The main content of the work is laid out on 60 pages. The work contains 16 tables, 4 figures, a list of used sources with 51 titles and 4 appendices.

Key words: cash flows, industrial enterprise, organization of accounting of cash flows, organization of control of cash flows.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДПС	– Державна податкова служба
МФУ	– Міністерство фінансів України
ПКУ	– Податковий кодекс України
ЄСВ	– Єдиний соціальний внесок
ПДФО	– Податок з доходів фізичних осіб
ПДВ	– Податок на додану вартість
НП(С)БО	– Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
ПАТ	– Приватне акціонерне товариство
КВЕД	– Коди видів економічної діяльності
МВО	– Матеріально-відповідальна особа

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1. Економічний зміст і природа грошового потоку як об'єкта обліку і контролю	12
1.2. Нормативне забезпечення організації обліку і контролю грошових коштів	18
1.3. Загальні тенденції розвитку безготівкових розрахунків та їхній вплив на організацію обліку і контролю грошових потоків промислових підприємств України	24
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	30
2.1. Загальні тенденції розвитку промислового виробництва в Україні	31
2.2. Організація обліку грошових потоків промислового підприємства	38
2.3. Організація контролю грошових потоків промислового підприємства	42
Висновки до розділу 2	48
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	50
3.1. Вдосконалення організації обліку грошових потоків	50
3.2. Вдосконалення організації контролю грошових потоків	52
Висновки до розділу 3	57
ВИСНОВКИ	58
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	61
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Актуальність теми. Грошові потоки відіграють важливу роль у діяльності підприємства. Завдяки наявності та потужності таких потоків підприємство має змогу розвиватися, забезпечувати свої першочергові потреби та потреби на перспективу.

Вміле управління грошовими потоками на макро- і мікро- рівнях здатне «оздоровити» економіку, а в подальшому вивести її на новий рівень розвитку.

Слід сказати, що грошові потоки підприємства були постійно в центрі уваги науковців, серед яких: Колісник О.П., Замогильна А.В., Погорелов І.М., Матківська Т.Я., Попович О.В., Юрченко Ю.О., Ємельянова Ю.В., Циган Р.М., Зінченко О.В., Дідик Я.В., Корнева Н.О., Барабан Т.В., Тарасова В.В., Ковалевська І.М., інші.

Значна кількість публікацій по темі дослідження не зменшує актуальність дослідження особливостей організації обліку і контролю грошових потоків. Залишаються питання щодо особливостей організації обліку грошових потоків в умовах збільшення безготівкових операцій, в умовах появи різних форм грошових коштів. Сказане вказує на актуальність теми дослідження та обґрунтовує її вибір.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота за ступенем вищої освіти «Магістр» виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи Луцького національного технічного університету: «Інформаційний базис обґрунтування управлінських рішень: теорія, методика, практика» (№ д/р: 0123U101275), 2023-2025 рр.

Мета і завдання дослідження. Метою написання роботи є вивчення діючої методики організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства. Виходячи з цієї мети, у роботі поставлені такі завдання:

- розкрити економічний зміст грошового потоку;
- проаналізувати нормативно-правові акти, які визначають методику організації обліку і контролю грошових коштів;

- прослідкувати за загальними тенденціями розвитку промислового виробництва в Україні;
- провести аналіз господарської діяльності промислового підприємства – ТОВ «Волиньхолдинг»;
- висвітлити діючу методику організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку грошових потоків на ТОВ «Волиньхолдинг»;
- розглянути порядок організації контролю грошових потоків на ТОВ «Волиньхолдинг»;
- запропонувати методику вдосконалення організації обліку і контролю грошових потоків на промисловому підприємстві.

Об'єктом дослідження є господарські операції, пов'язані з грошовими потоками на промисловому підприємстві.

Предметом дослідження є діюча методика організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства.

Методи дослідження. При написанні роботи використовувався діалектичний метод наукового пізнання для вивчення економічних процесів пов'язаних з грошовими потоками на промисловому підприємстві.

Для проведення аналізу господарської діяльності та оцінки фінансового стану досліджуваного підприємства використовувався методичний прийом аналізу та синтезу. Для вивчення документообігу на досліджуваному підприємстві використовувався такий методичний прийом, як документалістика. Методичний прийом узагальнення був застосований для здійснення висновків та формулювання пропозицій з удосконалення організації обліку і контролю грошових потоків.

Інформаційна база. У процесі написання роботи були використані праці вітчизняних науковців, нормативно-правові акти, якими регулюється господарська діяльність досліджуваного підприємства, первинні документи, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, фінансова звітність.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій по вдосконаленню

організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства. Основні теоретичні й практичні результати, що характеризують новизну дослідження та особистий внесок магістра:

набуло подальшого розвитку:

- підходи до визначення сутності поняття «грошові потоки»;
- організація аналітичного обліку грошових потоків на промисловому підприємстві;
- методика бюджетування грошових потоків промислового підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення кваліфікаційної роботи за ступенем вищої освіти «Магістр» можуть бути використані як теоретична база для вдосконалення організації обліку та контролю грошових потоків. Запропонована методика аналітичного обліку грошових коштів може бути використана для заповнення Звіту про рух грошових коштів. Методика бюджетування грошових потоків, описана у роботі, може бути використана для прогнозування грошових потоків на промисловому підприємстві та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Рекомендації щодо вдосконалення організації обліку і контролю грошових потоків можна використовувати у навчальному процесі Луцького національного технічного університету.

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота за ступенем вищої освіти «Магістр» є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження пройшли апробацію на: XI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю» (м. Мукачево, 26 жовтня 2023 року); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки» (м. Луцьк, 4 листопада 2023 р.).

Публікації. Основні положення кваліфікаційної роботи висвітлено автором у 2 опублікованих наукових працях, із них: 2 – тези доповідей на конференціях.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилань, додатків. Загальний обсяг роботи становить 78 сторінок друкованого тексту, в тому числі 16 таблиць і 4 рисунки. Робота містить 4 додатків на 9 сторінках, переліку джерел посилань включає 51 найменування на 8 сторінках.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, сформульовано наукову новизну та практичне значення дослідження.

У *розділі 1 «Теоретичні аспекти організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства»* розкрито сутність грошового потоку, наведено нормативну базу з організації обліку і контролю грошових коштів, висвітлено загальні тенденції розвитку безготівкових розрахунків та їхній вплив на організацію обліку і контролю грошових потоків промислових підприємств України.

У *розділі 2 «Організація обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства»* описано загальні тенденції розвитку промислового виробництва в Україні, дано організаційно-економічну характеристику господарської діяльності ТОВ «Волиньхолдинг», висвітлено особливості організації обліку і контролю грошових потоків на ТОВ «Волиньхолдинг».

У *розділі 3 «Шляхи вдосконалення організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства»* розглянуто напрямки вдосконалення організації обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст і природа грошового потоку як об'єкта обліку і контролю

Циклічні зміни економіки передбачають наявність постійного руху та кругообігу грошових коштів як на рівні держави, так і в межах окремого підприємства. Це зумовлено тим, що грошовий обіг фактично відображає взаємовідносини між різними рівнями суб'єктів державних відносин на макро- та мікро- рівнях через грошові видатки і надходження. Основою такої взаємодії виступає грошовий потік. Вміле управління грошовими потоками на макро- і мікро- рівнях здатне «оздоровити» економіку, а в подальшому вивести її на новий рівень розвитку. Для забезпечення належного управління грошовими потоками необхідно з'ясувати економічну природу та сутність цього поняття.

У таблиці 1.1 наведено визначення терміну «грошовий потік» різними науковцями.

Таблиця 1.1. – Підходи до визначення терміну «грошовий потік»

Автор	Рік	Сутність грошових потоків
1	2	3
Колісник О.П., Замогильна А.В.	2018	«Грошові потоки відображають рух грошей у вигляді доходу і витрат підприємства... грошові потоки (cash flow) – це рух коштів, який відбувається на підприємстві безперервно внаслідок його діяльності» [1]
Погорелов І.М.	2018	«Грошовий потік – це сукупність розподілених в часі обсягів надходження і вибуття грошових коштів в процесі господарської діяльності підприємства» [2]
Матківська Т.Я., Попович О.В.	2019	«...грошовий потік – це показник, пов'язаний з надходженням чи витрачанням грошових ресурсів підприємства, що виникає у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності» [3]

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Юрченко Ю.О.	2019	«Грошовий потік будівельного підприємства пропонується розглядати як сукупність притоків та відтоків грошових коштів та їх еквівалентів внаслідок провадження його господарської діяльності з урахуванням їх розподілу у часі» [4]
Івашенко Л.Ф.	2022	«...прийнято називати грошові надходження та витрати грошовим потоком» [5]
Ковшук Н.Е., Левун О.І.	2022	«Грошовий потік підприємства являє собою сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генеруються його господарською діяльністю» [6]
Вікіпедія	2023 (період звернення)	«Грошовий потік — сукупність розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їх еквівалентів, генерованих підприємством у процесі господарської діяльності» [7]

Слід сказати, що грошові потоки підприємства були постійно в центрі уваги науковців. У Додатку А наведено результати аналізу наукових публікацій за тематикою кваліфікаційної роботи.

За даними таблиці 1.2 можна оцінити рівень зацікавленості науковців тематикою дослідження за даними інтернет-ресурсу <https://scholar.google.com/>.

Таблиця 1.2. – Кількість публікацій у наукових виданнях, кількість навчально-методичної літератури за темою дослідження

Рік	Кількість публікацій
2021	66
2022	38
2023	35
Відхилення 2023-2021	-31

Джерело: складено автором за інтернет-ресурсом Google Академія.

Очевидним є зменшення кількості досліджень проблем організації саме обліку і контролю грошових коштів. Облік за цією ділянкою є чітко регламентований діючою нормативною базою України. Але, слід зазначити, що в останні роки виникає все більше зацікавленості проблематикою управління грошовими потоками. Короткий огляд наукових публікацій за цією тематикою наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3. – Характеристика наукових публікацій 2022-2023 років
за темою дослідження

Тематика дослідження	Автор, джерело	Рік
Управлінський аспект обліку грошових коштів підприємства	Радіонова Н.Й., Окончук А. Р. [20]	2022
Моделювання грошових потоків в електронних платіжних системах у режимі реального часу	Мінц, О. Ю., Сідельов П. А. [21]	2022
Бюджетування грошових коштів підприємства в умовах розгортання кризових явищ в економіці	Свистун Л.А. [22]	2022
Обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками в системі економічної безпеки підприємства	Ярмоліцька О., Бутрик Н. [23]	2022
Управління грошовими потоками сучасного підприємства	Кравчук А.О. [24]	2023
Підходи до обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства	Корольов С.В. [25]	2023
Облікова ідентифікація грошей у суб'єктів господарювання в умовах цифровізації	Фартушняк О, Часовнікова Ю. [26]	2023

Аналіз публікацій за останні два роки свідчить про те, що переважна більшість науковців починає цікавитися моделюванням руху грошових потоків, методикою бюджетування грошових потоків, піднімаються питання прийняття управлінських рішень в умовах цифровізації всіх сфер життя країни.

Існує два підходи до розкриття сутності грошових потоків: статичний і динамічний [17].

В основі статичного підходу лежить фіксування стану грошового потоку на певну звітну дату. Цей підхід широко використовується в обліку. Об'єктом дослідження виступає чистий грошовий потік, як результат грошових надходжень і грошових витрат на певну дату. Оскільки фіксується і досліджується кінцевий результат руху грошових потоків, то статичний підхід дає змогу розрахувати платоспроможність суб'єкта господарювання у короткостроковому періоді на визначену звітну дату.

Динамічний підхід передбачає дослідження саме руху грошових коштів в динаміці надходжень і витрат грошових коштів. Об'єктом дослідження виступає

не кінцевий залишок грошових коштів, а оборот грошових коштів за певний період. При цьому підході виникає можливість проаналізувати динаміку змін оборотів від різних видів діяльності та приймати відповідні управлінські рішення.

Отже, грошові потоки – це рух грошових коштів підприємства у двох напрямках: надходження (вхідні грошові потоки) і вибуття (вихідні грошові потоки).

Розглядаючи грошові потоки, як об'єкт обліку, потрібно вказати на такі особливості:

- рух грошових потоків пов'язаний з функціонуванням грошових коштів, як мірою вартості матеріальних і нематеріальних цінностей, господарських відносин (наприклад придбання матеріальних запасів);

- забезпечує позитивну динаміку економічного ефекту діяльності підприємства (наприклад отримання прибутку за результатами ефективного руху грошових потоків підприємства);

- впливає на зміну власного капіталу підприємства (наприклад емісія цінних паперів і розміщення їх серед акціонерів);

- впливає на зміну залученого капіталу (наприклад отримання або погашення кредитів).

Для організації обліку і контролю грошових потоків має неабияке значення класифікація грошових потоків. Питання класифікації грошових потоків неодноразово піднімалося у науковій літературі. У таблиці 1.4 наведено класифікацію грошових потоків підприємства з урахуванням власного розуміння теми дослідження та думок науковців.

Таблиця 1.4. – Класифікація грошових потоків промислового підприємства

Класифікаційна ознака	Вид грошових потоків
1	2
За структурною ознакою	<ul style="list-style-type: none"> – грошовий потік материнського підприємства; – грошовий потік дочірнього підприємства; – грошовий потік промислового підприємства; – грошовий потік структурного підрозділу; – грошовий потік за господарською операцією

Продовження таблиці 1.4

1	2
За видами діяльності	– грошовий потік операційної діяльності; – грошовий потік фінансової діяльності; – грошовий потік інвестиційної діяльності
За результатами руху	– позитивний грошовий потік; – негативний грошовий потік
За часовим показником	– теперішній грошовий потік; – майбутній грошовий потік
За регулярність надходження	– регулярний грошовий потік; – дискретний грошовий потік
За рівнем забезпечення господарської діяльності	– дефіцитний грошовий потік; – надлишковий грошовий потік
За напрямком руху	– вхідний грошовий потік; – вихідний грошовий потік
За ступенем управління	– релевантний грошовий потік; – нерелевантний грошовий потік; – контрольований грошовий потік; – неконтрольований грошовий потік
За достатністю обсягу	– надлишковий грошовий потік; – оптимальний грошовий потік; – дефіцитний грошовий потік
За тривалістю формування	– короткостроковий грошовий потік; – довгостроковий грошовий потік
За сферою обігу	– зовнішній грошовий потік; – внутрішній грошовий потік
За видом валюти	– грошовий потік у національній валюті; – грошовий потік в іноземній валюті (долар, злотий, євро, ін.)

Джерело: складено автором на основі [13].

Будь-яке промислове підприємство здійснює свою діяльність за різними видами у відповідності до установчих документів. Чинне законодавство України у сфері обліку розрізняє три основні види господарської діяльності: операційну, інвестиційну та фінансову [27]. Саме тому і грошові потоки розрізняють за цими ж видами діяльності.

У таблиці 1.5 наведено можливі види вхідних і вихідних грошових потоків промислового підприємства.

Таблиця 1.5. – Вхідні та вихідні грошові потоки промислового підприємства

Вхідні грошові потоки	Вихідні грошові потоки
Операційна діяльність	
Надходження виручки від реалізації продукції, товарів, послуг	Оплата вартості товарів, робіт, послуг постачальникам
Надходження виручки від передачі майна в оренду	Виплата заробітної плати працівникам
Надходження грошових коштів від штрафів, пені, неустойки	Сплата єдиного соціального внеску (далі ЄСВ)
Повернення переоплати податків, зборів, податкових платежів	Сплата податків, зборів, податкових платежів (крім ЄСВ)
Повернення переоплати постачальникам за товари, роботи, послуги	Повернення переоплати покупцям за продукцію, товари, роботи, послуги
Цільове фінансування з бюджетних фондів	Сплата відсотків за банківськими кредитами
	Оплата товарів, робіт, послуг відповідно до угод цільового фінансування бюджетних програм
Інвестиційна діяльність	
Надходження грошових коштів від реалізації необоротних активів	Оплата вартості придбаних необоротних активів
Надходження відсотків, дивідендів від володіння корпоративними правами, цінними паперами	Оплата вартості придбаних корпоративних прав, цінних паперів
Надходження від деривативів	Виплати за деривативами
Надходження відсотків від розміщення коштів на депозитних рахунках в банках	
Фінансова діяльність	
Надходження оплати від акціонерів відповідно до установчих документів	Викуп власних акцій підприємства
Надходження кредитних коштів банків та інших фінансових установ	Виплата кредитної заборгованості банкам та іншим фінансовим установам
	Виплата дивідендів акціонерам

Джерело: складено автором на основі [27].

Отже, грошові потоки промислового підприємства рухаються у розрізі різних видів діяльності промислового підприємства. Слід сказати, що цей рух є чітко регульований нормативно-правовими актами. Кожен обліковець у своїй роботі повинен дотримуватися регламенту операцій і приймати управлінські рішення у відповідності до діючих на території України законів, постанов, указів, наказів, положень та інструкцій. Саме про нормативно-правове забезпечення руху грошових коштів мова піде у наступному пункті.

1.2. Нормативне забезпечення організації обліку і контролю грошових коштів

Організація обліку на промисловому підприємстві зазвичай здійснюється головним бухгалтером, який продумує весь механізм руху документів всередині бухгалтерії та рух первинної документації між відділами, враховує зовнішній рух документів. Добре організований рух документів потрібний для належного інформаційного забезпечення облікового процесу та подальшого прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Отже, маючи в голові всю схему руху облікової інформації від початкової до кінцевої стадії, головний бухгалтер здійснює розподіл обов'язків між обліковими працівниками бухгалтерії. А вже особливості організації обліку описуються у Наказі про облікову політику підприємства.

Слід зазначити, що організація контролю грошових коштів здійснюється паралельно з організацією обліку грошових коштів. Зазвичай особливості проведення контрольних операцій та їх періодичність вказуються також у Наказі про облікову політику підприємства.

Організація обліку і контролю грошових коштів ставить за мету:

- налагодити чіткий документальний облік грошових коштів у касі та на рахунках підприємства;
- забезпечити відображення первинних документів у регістрах бухгалтерського обліку з використанням системи рахунків бухгалтерського обліку;
- проведення узагальнюючих розрахунків та відображення інформації про грошові кошти у фінансовій звітності;
- здійснення постійного контролю за законністю грошових операцій готівкового та безготівкового характеру;
- виявлення в ході внутрішніх контрольних процедур порушників грошового обліку та визначення способів покарання працівників за виявленні порушення з метою їх подальшого усунення у майбутньому.

Розглядаючи питання нормативного забезпечення організації обліку і контролю грошових коштів потрібно усвідомлювати, що є готівковий і безготівковий рух грошових коштів.

Слід сказати, що в останні роки спостерігається суттєве зменшення готівкового руху на користь безготівкового. Така тенденція почалася з 2020 року, коли у всьому світі були запроваджені COVID-обмеження і продовжилися після повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Ще однією причиною домінування безготівкового обороту грошових коштів є зростання контролю за грошовими потоками в країні. Рух грошей через касу складніше контролювати на відміну від грошового обігу через банківські установи.

Організація обліку і контролю грошових коштів в Україні регулюється українським законодавством. Рівні нормативно-правового регулювання організації обліку і контролю грошових коштів наведено на рисунку 1.1.

Слід зазначити, що на рисунку 1.1 наведено лише основні нормативні документи. Насправді діяльність кожного підприємства має свою специфіку і в кожному окремому випадку потрібно користуватися відповідними нормативними актами.

Організуючи облік і контроль грошових коштів потрібно розділити юридичні та облікові аспекти. Юридичні аспекти потребують компетентностей у сфері регламентування грошового обігу на промисловому підприємстві. Облікові аспекти передбачають розуміння діючої методики обліку грошових коштів та відображення наявності та руху грошових коштів у системі бухгалтерських рахунків, а потім й у фінансовій звітності.

Так, якщо підприємство користується касою, то обов'язковим є дотримання Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [28]. На підприємстві має бути введена до штату посада касира, з яким укладено договір про повну матеріальну відповідальність. Касир повинен оформляти рух готівки по касі прибутковими і видатковими касовими ордерами, дані яких потім переносити в касову книгу.

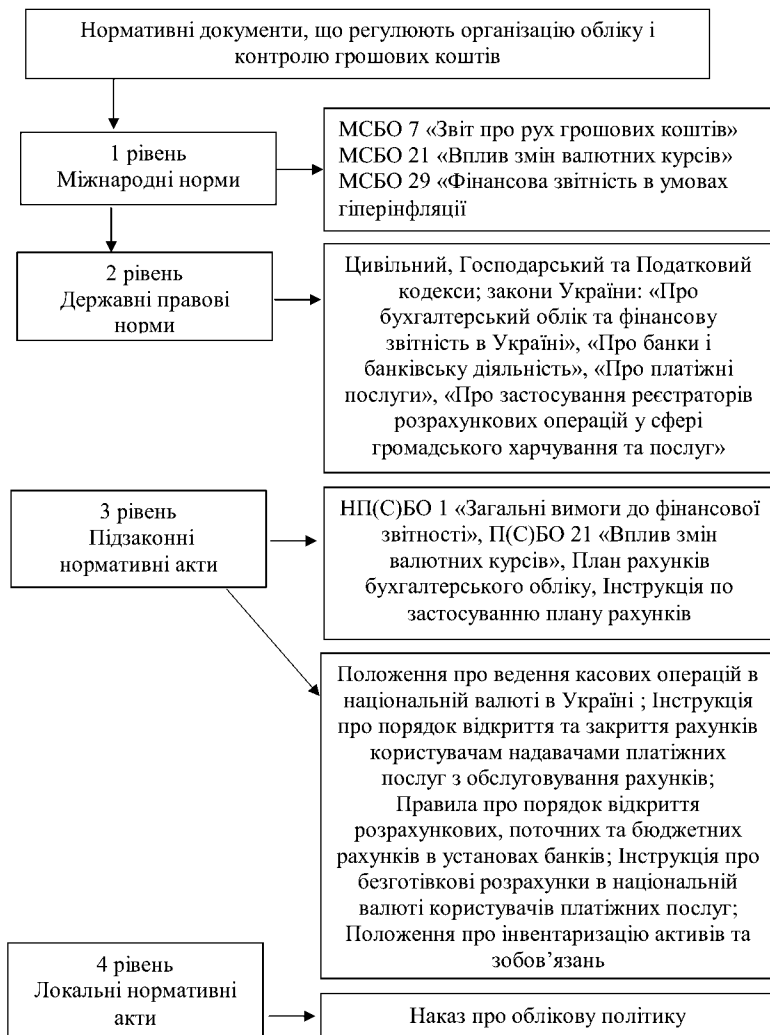


Рисунок 1.1 Рівні нормативно-правового регулювання організації обліку і контролю грошових потоків

Джерело: складено автором на основі діючих нормативів.

На основі звіту касира обліковець повинен відобразити інформацію в облікових регістрах. Мова йде про відомість 1.1 і журнал 1 відповідно до наказу МФУ від 29.12.2000 р. №356 «Про за затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку» [29]. Для цього касир, бухгалтер-касир повинен використовувати діючий План рахунків [30] та Інструкцію по його використанню [31].

Якщо мова йде про безготівковий обіг, то потрібно ознайомитися із Законом України «Про платіжні послуги» [32], у якому зазначається вся основна термінологія, зокрема й дається визначення безготівковим розрахункам: «безготівкові розрахунки – перерахування коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів, а також перерахування надавачами платіжних послуг коштів, внесених платниками готівкою, на рахунки отримувачів» [32].

Підприємство, яке розпочинає свою діяльність, обов'язково відкриває у банку рахунок для розрахункових операцій. Подібна операція регламентується Інструкцією про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків [33]. Паралельно до згаданого вище нормативу 2022 року в Україні діє постанова Правління НБУ 1993 року [34], якою затверджено правила про порядок відкриття розрахункових, поточних та бюджетних рахунків в установах банків.

У липні 2022 року з'явилася нова інструкція про безготівкові розрахунки [35], якою змінено форми первинних документів по безготівкових операціях. На заміну податкових доручень та інших форм потрібно використовувати платіжну інструкцію. «Платіжна інструкція – розпорядження ініціатора надавачу платіжних послуг щодо виконання платіжної операції» [35]. Згаданий вище норматив визначає перелік обов'язкових реквізитів платіжної інструкції.

Для відображення облікової інформації з платіжної інструкції в системі рахунків обліковий працівник користується вже добре відомими Планом рахунків [30] та Інструкцією до нього [31]. Результати обробки платіжних інструкцій відображаються у відомості 1.2 та журналі 1 (за кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках» відповідно до [29]).

Отже, кваліфікований обліковець повинен володіти юридичними та обліковими спеціалізованими знаннями.

Інформація про рух грошових коштів повинна бути узагальнена у спеціальній формі 3 «Звіт про рух грошових коштів», яка узгоджується із формою 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Порядок заповнення форми 3 регламентується НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності» [27]. Підприємства, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами користуються нормами МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [36]. А до таких, відповідно до Закону України про бухгалтерський облік відносять: «підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, материнські підприємства груп, у складі яких є підприємства, що становлять суспільний інтерес, материнські підприємства великої групи, які не належать до категорії великих підприємств, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України» [37]. Інші підприємства можуть використовувати МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» на свій розсуд.

Важливим елементом ефективного управління рухом грошових коштів є налагодження контролю за рухом грошових коштів. Відсутність чітко налагодженої системи контролю є причиною виникнення невинуватених штрафів, а отже й збитків підприємства. Останнє викликає невдоволення власників, засновників, акціонерів, перешкоджає роботі звичайних працівників.

Перш за все, на будь-якому промисловому підприємстві є контроль власника. Згідно Господарського кодексу України основна відповідальність за організацію фінансово-господарського контролю на кожному підприємстві покладена на його власника, який несе певну відповідальність за ефективне використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів [38]. Власник реалізує свої контрольні функції через підбір керівників, іншого управлінського персоналу. Саме найманий керівник організовує господарську діяльність відповідно до вимог власника, у тому числі й облікову діяльність. Найчастіше

облікова діяльність делегується найнятому головному бухгалтеру, який здійснює крім контролю за всіма обліковими процедурами також контроль руху грошових коштів.

Зовнішній контроль руху грошових коштів здійснює податкова служба, аудиторські фірми або найняті незалежні аудитори, Державна служба України з питань праці, антимонопольний комітет, інші.

У ході зовнішнього контролю перевіряється дотримання положень Національного банку України та інших, вказаних вище нормативів.

Організація контролю грошових коштів здійснюється за такими основними напрямками:

- перевірка касових операцій;
- перевірка операцій з коштами на рахунках у банках;
- перевірка операцій з грошовими документами та коштами в дорозі;
- перевірка операцій з еквівалентами грошових коштів;
- перевірка дебіторської та кредиторської заборгованості.

З метою контролю за рухом грошових коштів був прийнятий цілий ряд нормативних документів, що регулюють порядок ведення касових операцій на підприємствах, вимоги яких необхідно дотримуватись при проведенні операцій з готівкою, порядок їхньої організації і документального оформлення.

В Законі України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» говориться, що підприємства, установи та організації всіх форм власності, а також фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють розрахунки (розрахункові операції) зі споживачами в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг за готівку, зобов'язані здійснювати такі розрахунки через належним чином зареєстровані реєстратори розрахункових операцій. А також йде мова про порядок та правила застосування реєстраторів розрахункових операцій [39].

Під час перевірки первинних документів з руху грошових коштів перевіряють дотримання «Положення про документальне забезпечення записів

у бухгалтерському обліку», затверджене наказом Міністерством фінансів України 24.05.1995 року № 88 [40].

Перевіряється дотримання Положення про ведення касових операцій [28], Інструкції про безготівкові розрахунки [35], Плану рахунків бухгалтерського обліку [30], НП(С)БО 1 [27] та інших нормативів [41; 42] (див. рисунок 1.1).

Найдієвішим методом контролю наявності і руху грошових коштів є інвентаризація, яка здійснюється у відповідності до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [43].

У наступному пункті роботи ми розглянемо зміни у системі грошових розрахунків в Україні та вплив таких змін на підходи до організації обліку і контролю грошових потоків промислових підприємств.

1.3. Загальні тенденції розвитку безготівкових розрахунків та їхній вплив на організацію обліку і контролю грошових потоків промислових підприємств України

Організація обліку і контролю грошових коштів безпосередньо залежить від загальних тенденцій розвитку безготівкових розрахунків. Останніми роками в центрі уваги фахівців залишається співвідношення готівкового і безготівкового оборотів. І часі терезів тут схиляються на користь останнього. Нагадаємо, що у безготівковій формі здійснюються розрахунки: з постачальниками і покупцями, з орендодавцями та орендоотримувачами, фінансово-кредитними установами (оплата розрахунково-касових операцій, здійснення кредитування, інші), державними установами та організаціями, державними цільовими фондами, з бюджетом щодо сплати податків і податкових платежів.

Ринок безготівкових розрахунків розвивається дуже стрімко. Особливого прискорення цей ринок відчув після 2020 року, коли світом ширився коронавірус і були введені карантинні обмеження.

Основними формами безготівкових розрахунків є розрахунки через платіжні картки. Динаміка операцій з платіжними картками за 2008-2021 роки наведена у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3. – Динаміка операцій за платіжними картками за 2008-2021 роки

Рік	Кількість операцій, млн. опер.
2008	67
2009	77
2010	121
2011	214
2012	348
2013	584
2014	879
2015	1287
2016	1775
2017	2311
2018	2073
2019	4167
2020	5211
2021	7040
Відхилення 2021-2008	
абсолютне	6973
відносне	10407

Джерело: складено на основі [44].

Кількість безготівкових операцій у загальній кількості операцій з використанням платіжних карток за 2015-2021 роки наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4. – Кількість безготівкових операцій у загальній кількості операцій з використанням платіжних карток за 2015-2021 роки

Рік	Загальна кількість операцій, млн. опер.	Кількість безготівкових операцій, млн. опер.	Питома вага безготівкових операцій у загальній кількості операцій, %
2015	1287	843,0	65,5
2016	1775	1253,2	70,6
2017	2311	1728,6	74,8
2018	2073	1627,3	78,5
2019	4167	3437,8	82,5
2020	5211	4533,6	87,0
2021	7040	6343,0	90,1
Відхилення 2021-2015			
– абсолютне	5753	5500,1	24,6
– відносне	447	652,4	37,6

Джерело: складено на основі [44].

Очевидним є зростання безготівкових операцій. Так, станом на кінець 2021 року безготівкові карткові операції становили 90,1% від загальної кількості всіх операцій.

Позитивним моментом від зростання рівня безготівкових розрахунків є зменшення рівня тіньової економіки. Підтвердженням сказаного є показники таблиці 1.5.

Таблиця 1.5. – Зменшення рівня тіньової економіки при прирості кількості операцій за платіжними картками за 2009-2021 роки

Рік	Рівень тіньової економіки, %	Приріст кількості операцій за платіжними картками, %	Зменшення рівня тіньової економіки, %
2012	34	63	2,3
2013	35	68	2,5
2014	43	51	1,9
2015	40	46	1,7
2016	35	38	1,4
2017	32	30	1,1
2018	30	33	1,2
2019	27	36	1,3
2020	30	25	0,9
2021	31	35	1,3

Джерело: складено на основі [44].

Отже, будь-який ріст кількості операцій за платіжними картками призводив до зменшення рівня тіньової економіки. Ці висновки вказують на основну причину державної політики щодо зменшення готівкового обігу: боротьба з тіньовим сектором економіки.

Перевагами безготівкових розрахунків є:

- прискорення розрахункових операцій не залежно від часу, дня тижня, місяця перебування учасників розрахункового процесу;
- можливість контролю держави за обігом готівки;
- можливість ведення прозорого бізнесу;
- сприяння зростанню довіри до учасників розрахункових операцій.

Зростання кількості розрахункових операцій створює умови для швидкої адаптації до новітніх цифрових технологій. Так, на початку 2020 року

Національний банк України спільно з іншими регуляторами фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року [45].

Згадана вище стратегія передбачає розвиток фінансового сектору за п'ятьма основними напрямками: зміцнення фінансової стабільності; сприяння макроекономічному розвитку та зростанню економіки; розвиток фінансових ринків; розширення фінансової інклюзії; впровадження інновацій у фінансовому секторі.

Звичайно, що ця стратегія вплине на перелік діючих нормативних документів, які регулюють організацію обліку і контролю грошових коштів.

Так, якщо припустити, що у майбутньому пластикові картки, або телефонні додатки максимально замінять готівку, то виникне потреба відмінити або повністю змінити діюче Положення про ведення касових операцій [28].

Новим для українців був прийнятий у 2022 році Закон України «Про платіжні послуги» [32]. У вступній частині цього Закону зазначено, що нормативний документ «визначає поняття та загальний порядок виконання платіжних операцій в Україні, встановлює виключний перелік платіжних послуг та порядок їх надання, категорії надавачів платіжних послуг та умови авторизації їх діяльності, визначає загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, загальні засади випуску та використання в Україні електронних грошей та цифрових грошей Національного банку України, установлює права, обов'язки та відповідальність учасників платіжного ринку України, визначає загальний порядок здійснення нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, надавачів обмежених платіжних послуг, порядок здійснення оверсайта платіжної інфраструктури» [32].

Після прийняття Закон України «Про платіжні послуги» [32] активізували дії по впровадженню норм Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері громадського харчування та послуг» [39] та були прийняті два інструктивних нормативи:

– Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг [35];

– Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків [33].

Всі зазначені нормативи визначають порядок організації контролю грошових потоків підприємства.

Оскільки є готівковий і безготівковий обіг грошових коштів, то для цих двох видів грошового обігу потрібно керуватися різними нормативами.

Організація контролю готівкових операцій регламентується Положенням про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [28]. При налагодженні контролю касових операцій потрібно:

– встановити наявність посади касира у штаті підприємства. У разі відсутності такої штатної одиниці вияснити, кому делеговані обов'язки по веденню обліку готівки;

– перевірити чи закріплені обов'язки касира відповідною посадовою інструкцією;

– перевірити чи встановлено матеріально-відповідальну особу та чи зафіксовано цей факт договором про повну матеріальну відповідальність;

– чи вказано у Наказі про облікову політику періодичність проведення контролю готівки в касі та склад інвентаризаційної комісії;

– забезпечити перевірку: оформлення первинних документів по касі, регістрів аналітичного та синтетичного обліку, відображення облікової інформації у фінансовій та податковій звітності.

Організація контролю безготівкових операцій на підприємстві регламентується Інструкцією про безготівкові розрахунки [35]. Комплекс контрольних процедур по безготівкових розрахунків подібний до зазначених вище контрольних процедур щодо готівкового обігу. Відмінним є відсутність необхідності укладання договору про повну матеріальну відповідальність, якщо готівковий обіг повністю відсутній.

Підсумовуючи сказане слід відмітити, що для підприємства надзвичайно важливо належно організувати облік і контроль руху грошових коштів. Такі дії забезпечать надання достовірної, своєчасної та необхідної інформації

управлінському персоналу підприємства, що в свою чергу допоможе прийняти найоптимальніші управлінські рішення.

Висновки до розділу 1

1. Циклічні зміни економіки передбачають наявність постійного руху та кругообігу грошових коштів як на рівні держави, так і в межах окремого підприємства. Це зумовлено тим, що грошовий обіг фактично відображає взаємовідносини між різними рівнями суб'єктів державних відносин на макро- та мікро- рівнях через грошові видатки і надходження. Основою такої взаємодії виступає грошовий потік. Вміле управління грошовими потоками на макро- і мікро- рівнях здатне «оздоровити» економіку, а в подальшому вивести її на новий рівень розвитку.

Грошові потоки – це рух грошових коштів підприємства у двох напрямках: надходження (вхідні грошові потоки) і вибуття (вихідні грошові потоки).

2. Організація обліку і контролю грошових коштів в Україні регулюється українським законодавством. Рівні нормативно-правового регулювання організації обліку і контролю грошових коштів: міжнародні норми; державні правові норми; підзаконні нормативні акти; локальні нормативні акти.

3. Останніми роками в центрі уваги фахівців залишається співвідношення готівкового і безготівкового оборотів. Ринок безготівкових розрахунків розвивається дуже стрімко. Особливого прискорення цей ринок відчув після 2020 року, коли світом ширився коронавірус і були введені карантинні обмеження.

Зростання кількості розрахункових операцій створює умови для швидкої адаптації до новітніх цифрових технологій. Так, на початку 2020 року Національний банк України спільно з іншими регуляторами фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Ця стратегія вплине на перелік діючих нормативних документів, які регулюють організацію обліку і контролю грошових коштів.

РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальні тенденції розвитку промислового виробництва в Україні

Промисловий комплекс України виступає основою економічного добробуту країни. Надзвичайно важливим для розвитку країни є його динамічний розвиток.

Обсяги реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. – Обсяги реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності, млн.грн.

Рік	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Всього по промисловості
2010	104081,5	703340	217430,1	18259,2	1043110,8
2011	143747,7	852537,4	289016,2	20006,7	1305308
2012	143941,9	871146,6	333248,2	19588,8	1367925,5
2013	151575,3	817734,3	333400,6	19698,2	1322408,4
2014	154700,8	903735,3	351803,2	18599,8	1428839,1
2015	191599,3	1139213,2	424705,2	21086,0	1776603,7
2016	240150,3	1312729,0	580354,1	24796,6	2158030,0
2017	323530,4	1627504,3	646568,0	28260,0	2625862,7
2018	391471,1	1885406,2	736102,5	32222,1	3045201,9
2019	402232,7	1828327,3	749798,5	39024,6	3019383,1
2020	361685,4	1879375,3	953589,4	41719,0	3236369,1
2021	597088,9	2618398,1	1412574,8	50846,8	4678908,6
2022	428168,5	1850049,6	1530357,3	45464,7	3854040,1
Відхилення					
2022-2021	-168920,4	-768349	117782,5	-5382,1	-824869
2022-2010	324087	1146710	1312927	27205,5	2810929

Джерело: складено на основі [46].

Статистичні показники свідчать, що у 2022 році порівняно з 2021 роком суттєво зменшилися обсяги реалізованої продукції по всіх видах діяльності, крім постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. У цій сфері відбулося зростання реалізації на 117782,5 млн.грн., що відповідає 8,34%. Ситуація пояснюється початком військових дій на території України і знищенням ворогом-сусідом промислової інфраструктури, пошкодженням енергетичної інфраструктури, підняттям цін на електроенергію.

Структура обсягів реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності наведена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. – Структура обсягів реалізованої промислової продукції, товарів, послуг промислових підприємств за видами економічної діяльності, %

Рік	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	Переробна промисловість	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Всього по промисловості
2010	9,98	67,43	20,84	1,75	100,00
2011	11,01	65,31	22,14	1,53	100,00
2012	10,52	63,68	24,36	1,43	100,00
2013	11,46	61,84	25,21	1,49	100,00
2014	10,83	63,25	24,62	1,30	100,00
2015	10,78	64,12	23,91	1,19	100,00
2016	11,13	60,83	26,89	1,15	100,00
2017	12,32	61,98	24,62	1,08	100,00
2018	12,86	61,91	24,17	1,06	100,00
2019	13,32	60,55	24,83	1,29	100,00
2020	11,18	58,07	29,46	1,29	100,00
2021	12,76	55,96	30,19	1,09	100,00
2022	11,11	48,00	39,71	1,18	100,00
Відхилення					
2022-2021	-1,65	-7,96	9,52	0,09	0,00
2022-2010	1,13	-19,42	18,86	-0,57	0,00

Джерело: складено на основі [46].

У структурі промислової діяльності домінує переробна промисловість. Станом на кінець 2022 року питома вага реалізованої продукції переробної промисловості становила 48% від реалізації всієї промислової продукції.

Структура обсягів реалізованої продукції, товарів, послуг переробних промислових підприємств за видами економічної діяльності у 2022 році наведена у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3. – Структура обсягів реалізованої промислової продукції, товарів, послуг переробних промислових підприємств за видами економічної діяльності у 2022 році

Вид діяльності	Сума, млн. грн.	Питома вага, %
Переробна промисловість в загальному	1850049,6	100,00
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	720865,5	38,96
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	43888,8	2,37
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	126119,4	6,82
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	58195,5	3,15
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	77133,0	4,17
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	43053,3	2,33
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	164173,2	8,87
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	337768,5	18,26
машинобудування	199890,9	10,80
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	78961,5	4,27

Джерело: складено на основі [46].

Структура обсягів реалізованої продукції, товарів, послуг переробних промислових підприємств за видами економічної діяльності у 2021 році наведена у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4. – Структура обсягів реалізованої промислової продукції, товарів, послуг переробних промислових підприємств за видами економічної діяльності у 2021 році

Вид діяльності	Сума, млн. грн.	Питома вага, %
Переробна промисловість в загальному	2618398,1	100,00
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	842596,4	32,18
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	42456,7	1,62
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	141718,4	5,41
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	121251,5	4,63
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	122722,7	4,69
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	50633,8	1,93
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	270329,8	10,32
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	679491,0	25,95
машинобудування	243473,3	9,30
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	103724,5	3,96

Джерело: складено на основі [46].

Війна, яка триває в Україні внесла свої корективи у господарську діяльність всього промислового комплексу. До війни акцент робився на машинобудуванні, металургійному виробництві. Але все змінилося після 24 лютого 2022 року. У період повномасштабної активної агресії РФ було знищено, окуповано, пограбовано значну кількість активів промисловості України. Деякі підприємства знищені повністю і їх можна лише знову побудувати (якщо виникне така потреба та бажання). Нікому ще невідомо яка концепція розвитку

держави Україна буде після завершення цієї страшної та кривавої війни. Але продукція харчової промисловості була, є і буде важливою для суспільства.

Так, показники таблиць 2.3 і 2.4 вказують, що виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів займає домінуючу позицію у промисловому виробництві України. За даними 2022 року обсяг реалізованої продукції у харчовій промисловості становив 38,96% від загального обсягу реалізації всієї промислової продукції, що на 6,78% більше від аналогічного показника 2021 року.

Саме тому у нашому дослідженні ми будемо акцентувати свою увагу на підприємстві харчової промисловості – ПрАТ «Волиньхолдинг».

ПрАТ «Волиньхолдинг» почало свою виробничу діяльність у далекому 1994 року. Продукція підприємства добре відома всім волинянам і далеко за межами Волинської області під колишнім брендом «Торчин продукт». Назва колишнього бренда походить від місця знаходження виробничих потужностей підприємства – смт. Торчин.

У 2003 році Волинським підприємством зацікавилася швейцарська корпорація Nestlé SA, яка в кінці цього року викупила 100% акцій підприємства. До 28.02.2023 року досліджуване підприємство було акціонерним і мало назву ПрАТ «Волиньхолдинг». 28.02.2023 року відбулася перереєстрація цього підприємства на ТОВ «Волиньхолдинг».

Основний вид діяльності: «10.84 Виробництво прянощів і приправ» [47].

Інші види діяльності:

- «36.00 Забір, очищення та постачання води;
- 46.38 Оптова торгівля іншими продуктами харчування, у тому числі рибою, ракоподібними та молюсками;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля;
- 52.21 Допоміжне обслуговування наземного транспорту» [47].

Загальна інформація про ТОВ «Волиньхолдинг» наведена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5. – Загальна інформація про ТОВ «Волиньхолдинг» за даними мережі INTERNET

Показник	Наявна інформація
Код ЄДРПОУ	20134889
Власники	«СОСЬЄТЕ ДЕ ПРОДЮІ НЕСТЛЕ С.А.» сн Швейцарія
Директор	Пасічник Ганна Андріївна
Повна назва	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВОЛИНЬХОЛДІНГ»
Адреса	Україна, 45612, Волинська область, Луцький район, селище міського типу Торчин, вулиця Франка І., будинок 4
Платник ПДВ	Номер свідоцтва - 201348803081, станом на: 05.12.2023
Судовий реєстр	74 рішення
Земельні ділянки у власності	3 ділянки
Земельні ділянки в оренді	15 ділянок

Джерело: Складено автором на основі [47; 48].

Організаційна структура ТОВ «Волиньхолдинг» представлена на рисунку 2.1.

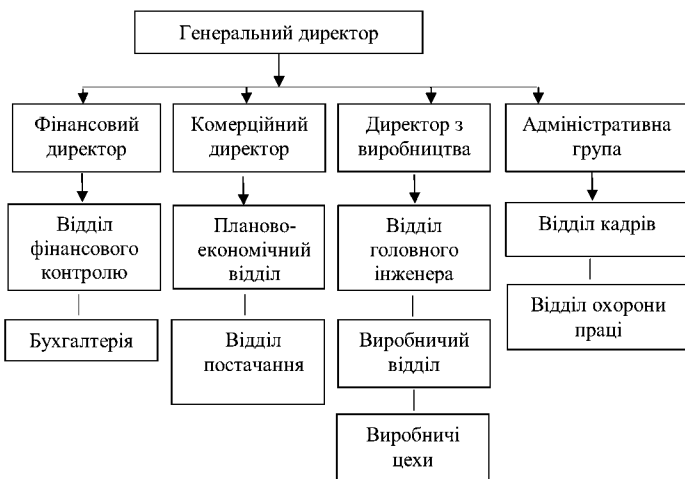


Рисунок 2.1 Організаційна структура ТОВ «Волиньхолдинг»

Джерело: Складено автором за даними підприємства.

Основні фінансові показники господарської діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6. – Динаміка основних фінансових показників господарської діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» за 2019-2022 роки, тис. грн.

Показник	2019	2020	2021	2022	Відхилення	
					2022-2019	2022-2021
1	2	3	4	5	6	7
1. Запаси						
- вартісне вираження	66565	86431	119988	241104	174539	121116
- відсоток у структурі майна	7,84	8,63	11,47	21,84	14,00	10,37
2. Основні засоби						
- залишкова вартість	233597	254477	307492	370716	137119	63224
- первісна вартість	407844	448723	526523	616932	209088	90409
- знос	174247	194246	219031	246216	71969	27185
- відсоток зносу, %	42,72	43,29	41,60	39,91	-2,81	-1,69
3. Оборотні активи						
- вартісне вираження	549836	645563	620627	620215	70379	-412
- відсоток у структурі майна	64,74	64,45	59,32	56,17	-8,57	-3,15
4. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги						
- вартісне вираження	430642	469717	383304	202488	-228154	-180816
- відсоток у структурі майна	50,70	46,89	36,64	18,34	-32,37	-18,30
5. Валюта балансу	849314	1001704	1046263	1104119	254805	57856
6. Власний капітал						
- вартісне вираження	707597	796083	795948	806635	99038	10687
- відсоток у структурі майна	83,31	79,47	76,08	73,06	-10,26	-3,02
7. Поточні зобов'язання						
- вартісне вираження	141717	200623	241653	246118	104401	4465
- відсоток у структурі майна	16,69	20,03	23,10	22,29	5,60	-0,81
8. Чистий дохід від реалізації продукції	1306397	1410719	1716644	1963184	656787	246540
9. Собівартість реалізованої продукції	1167579	1276556	1667112	1870016	702437	202904

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7
10. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (ф. 1 «Баланс», ряд 1420)						
- вартісне вираження	657565	746051	745916	756603	99038	10687
- відсоток у структурі майна	77,42	74,48	71,29	68,53	-8,90	-2,77
11. Чистий прибуток (збиток) звітного періоду (ф. 2., ряд. 2350)	92176	91476	6026	6296	-85880	270
12. Сукупний дохід (ф. 2., ряд. 2465)	92176	88486	6459	13217	-78959	6758

Джерело: складено автором на основі [49].

Валюта балансу ТОВ «Волиньхолдинг» за 2019-2022 роки постійно збільшувалася, що вказує на зростання обсягів господарської діяльності. У структурі активів підприємства домінують оборотні активи, які за період 2019-2022 років, зменшилися з 64,74 % до 56,17 %. Виробничі запаси підприємства у відсотковому значенні зросли з 7,84 у 2019 році до 21,84 у 2022 році. Такий відсоток запасів у структурі майна ТОВ «Волиньхолдинг» є зрозумілим, оскільки його виробнича діяльність матеріаломістка. Крім того, збільшення вартості запасів пов'язано з багатьма чинниками: зростанням цін на сировину, ускладненою логістикою по забезпеченню матеріальними запасами через військовий стан, втратою колишніх постачальників, інші причини.

ТОВ «Волиньхолдинг» є прибутковим. Балансовий прибуток підприємства за 2022 рік становить 756603 тис. грн., що відповідає 68,53% валюти балансу. Отже, керівництво підприємства веде збалансовану фінансову політику, яка проявляється у зменшенні дебіторської заборгованості, сповільненню темпів росту кредиторської заборгованості. Але звичайно, що є над чим працювати. Така робота ведеться і спрямована на відновлення того рівня показників прибутку від основної господарської діяльності, який був до 2021-2022 років.

Оскільки темою нашого дослідження є організація обліку і контролю грошових потоків промислового підприємства, то у наступному пункті роботи висвітливо діючу методику обліку на типовому промисловому підприємстві, яким є ТОВ «Волиньхолдинг».

2.2. Організація обліку грошових потоків промислового підприємства

Всю облікову роботу на підприємстві здійснює відокремлений відділ, який очолює головний бухгалтер. Головний бухгалтер безпосередньо підпорядковується керівнику підприємства, здійснює керівництво працівниками бухгалтерії підприємства. У бухгалтерії працює: головний бухгалтер, два заступника головного бухгалтера, бухгалтер по витратах, бухгалтер по заробітній платі, бухгалтер по матеріалах та розрахунків з постачальниками. Розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії закріплено у посадових інструкціях.

У своїй професійній діяльності працівники бухгалтерії керуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, національними стандартами обліку, податковим законодавством та іншими нормативними документами, що регулюють специфіку діяльності ТОВ «Волиньхолдинг».

Головний бухгалтер здійснює загальний контроль за дотриманням порядку оформлення первинних документів, відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій, дотриманням технології обробки бухгалтерської інформації і порядком документообороту; забезпечує складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності підприємства та її подання в установлені строки користувачам; керує працівниками бухгалтерії підприємства та розподіляє між ними посадові завдання та обов'язками; організовує проведення інвентаризації та бере участь в оформленні її результатів, контролює (забезпечує) передання в необхідних

випадках матеріалів про нестачу та розкращання коштів і товарно-матеріальних цінностей до слідчих та судових органів.

Заступники головного бухгалтера здійснюють: ведення податкового, статистичного обліку, облік основних засобів, облік грошових коштів.

Бухгалтер по витратах виробничої діяльності веде облік витрат виробництва, адміністративних, збутових та інших витрат.

Бухгалтер по заробітній платі виконує операції по нарахуванню заробітної плати, лікарняних, відпускних, розрахункових виплат, здійснює оподаткування оплати праці, готує довідки на запит працівників, систематизує інформацію для податкової та статистичної звітності.

Бухгалтер по матеріалах та розрахунків з постачальниками веде облік сировини та матеріалів, запасів, розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Методика ведення обліку на ТОВ «Волиньхолдинг» визначена у Наказі про облікову політику підприємства. Основні положення облікової політики ТОВ «Волиньхолдинг» наведені у Додатку Б.

Господарські операції на ТОВ «Волиньхолдинг» підлягають обов'язковому документуванню відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88 [40]. Всі первинні документи в ході первинної перевірки та обробки передаються відповідним обліковцям відповідно до їхніх посадових інструкцій. Обліковці відображають первинний документ через систему рахунків бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків [30; 31]. Після цього інформація переноситься у відповідний журнал чи відомість. ТОВ «Волиньхолдинг» користується типовими формами облікових реєстрів [29].

Реєстри обліку формуються автоматично відповідними обліковими працівниками і представляються на підпис щомісячно до 20 числа. Головна книга друкується щокварталу.

ТОВ «Волиньхолдинг» складає і подає фінансову, податкову та статистичну звітність відповідно до законодавства України. Перелік звітних форм наведено у Додатку В.

Розглянемо особливості організації обліку грошових потоків на ТОВ «Волиньхолдинг». Власне ми висвітлимо особливості організації обліку грошових коштів підприємства, оскільки з точки зору організації обліку будемо ототожнювати ці два поняття.

Отже, грошові кошти ТОВ «Волиньхолдинг» можуть бути в готівковій і безготівковій формах.

Готівковий рух грошових коштів чітко регламентується Положенням про ведення касових операцій в національній валюті в Україні [28]. Такий рух доцільний для здійснення окремих видів господарської діяльності: для виплати заробітної плати окремим працівникам (з особливими переконаннями, особливими потребами, ін.); оплати відрядних витрат, для придбання товарів, канцтоварів. Готівковий обіг лімітований, тому потрібно уважно слідкувати за дотриманням встановлених лімітів, щоб не платити штрафи. Рух грошових коштів по касі оформляється касовими ордерами, дані яких переносяться в касову книгу. Записи у касовій книзі ведуться під копірку і написана під копірку друга частина касової книги є звітом касира. Її дані переносяться в журнал 1 по кредиту рахунку 30 та відомість 1.1 по дебету рахунку 30. Діюча методика обліку касових операцій наведена на рисунку 2.2.

Зовнішній готівковий рух на ТОВ «Волиньхолдинг» може відбуватися у двох випадках:

- отримання готівки з банку для господарських потреб підприємства;
- внесення готівки на банківський рахунок у випадку перевищення ліміту каси.

Рух грошових коштів у цих випадках оформляється відповідно прибутковими і видатковими касовими ордерами, а також фіксуються в касовій книзі.

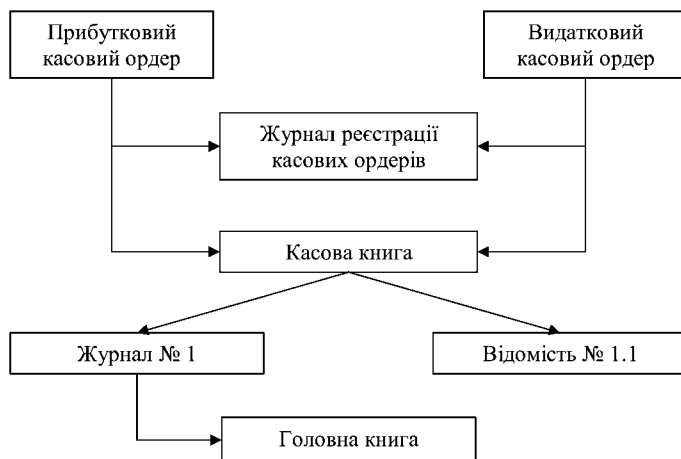


Рисунок 2.2 Схема документального оформлення касових операцій на ТОВ «Волиньхолдинг»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства і [28; 29].

Слід сказати, що записи в касовій книзі ТОВ «Волиньхолдинг» здійснюються тільки в дні зафіксованого руху грошових коштів.

Переважна більшість операцій на ТОВ «Волиньхолдинг» здійснюється у безготівковому форматі. Основним первинним документом виступає платіжна інструкція, оформлена відповідно до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг [35]. Схема документального оформлення операцій на банківському рахунку наведена на рисунку 2.3.

Отже, на основі виписки банку відповідним працівником бухгалтерії здійснюються записи в облікові реєстри таким чином:

- обороти по кредиту рахунку 31 переносяться у відповідний розділ журналу 1;
- обороти по дебету рахунку 31 переносяться у відомість 1.2.

У Додатку Г наведені основні бухгалтерські записи по рахунках 30 і 31, які використовуються на ТОВ «Волиньхолдинг».

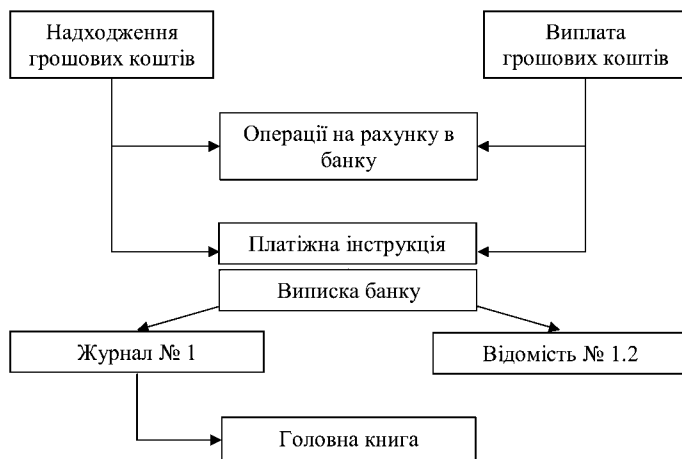


Рисунок 2.3 Схема документального оформлення операцій на банківському рахунку ТОВ «Волиньхолдинг»

Джерело: складено автором на основі даних підприємства і [29; 35].

Формування журналів і відомостей по рахунках 30 і 31 діючого Плану рахунків здійснюється автоматично в програмі BAS.

Після цього кредитові обороти журналів 1 по рахунках 30 і 31 переносяться в Головну книгу і відповідні рядки фінансової звітності. Саме робота обліковців дає можливість відслідковувати грошові потоки підприємства у розрізі різних видів діяльності та здійснювати їхній контроль.

2.3. Організація контролю грошових потоків промислового підприємства

Контроль облікових процесів здійснюється на будь-якому промисловому підприємстві. Зазвичай контроль організовується всередині підприємства і здійснюється зовнішніми контролюючими організаціями.

Розглянемо організацію контролю грошових коштів на діючому промисловому підприємстві – ТОВ «Волиньхолдинг». Ми вже зазначали, що

поняття грошових коштів і грошових потоків для висвітлення методики організації обліку і контролю будемо ототожнювати.

Внутрішній контроль на підприємстві організовується головним бухгалтером з метою відображення у звітності достовірної інформації про господарську діяльність. Керівник ТОВ «Волиньхолдинг» несе відповідальність за дотримання вимог Положення про ведення касових операцій «щодо встановлення ліміту каси та за достовірність відповідних показників, зазначених у розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі» [28].

Готівковий оборот на ТОВ «Волиньхолдинг» зведений до мінімуму, переважна кількість операцій здійснюється безготівково.

Основні контрольні операції:

- перевірка укладеного договору з касиром (мво) про повну матеріальну відповідальність;
- перевірка наявності встановленого ліміту каси і здійснення контролю за дотриманням цього обмежуючого показника;
- перевірка правильного оформлення первинних документів;
- перевірка належного відображення інформації про грошові кошти у регістрах обліку та фінансових звітах.

Щодо внутрішнього контролю руху готівки через касу підприємства, то він здійснюється постійно у формі інвентаризації. Обов'язковою є щорічна станом на 1 грудня. Для цього видається Наказ про проведення інвентаризації у якому вказуються терміни та об'єкти перевірки. Результати інвентаризації обов'язково документально оформлюються Актом про результати інвентаризації наявних коштів.

Ревізійна комісія шляхом повного перерахунку встановлює наявність всіх грошей, що знаходяться в касі, пінних паперів, лімітованих чекових книжок і т. ін. Акт підписується інвентаризаційною групою і матеріально відповідальною особою. Один примірник Акту передається до бухгалтерії підприємства (організації), другий залишається у матеріально відповідальній особі, третій – у ревізійної групи. До початку інвентаризації від кожної матеріально

відповідальної особи береться розписка про належне оприбуткування всіх грошових коштів.

У разі зміни матеріально відповідальних осіб акт складається у двох примірниках: один примірник Акту передається до бухгалтерії, другий залишається у матеріально відповідальної особи, яка прийняла цінності.

Контроль грошових коштів дає можливість уникнути штрафних санкцій за порушення норм обігу готівкових коштів.

З 23 червня 2019 року Указом Президента № 418/2019 [50] перестали діяти фінансові штрафи за: «перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах; неоприбуткування, неповне та/або несвоєчасне оприбуткування готівки в касі; витрачання готівки з виручки, що надійшла від реалізації товарів та послуг, на виплати, пов'язані з оплатою праці за наявності податкової заборгованості; перевищення встановлених строків використання виданої під звіт готівки, а також за видачу готівкових коштів під звіт без повного звітування щодо раніше виданих коштів; проведення готівкових розрахунків без подання одержувачем коштів платіжного документа (товарного або касового чека, квитанції до прибуткового ордера або іншого документа), який би підтверджував сплату покупцем готівкових коштів; використання одержаних в установі банку готівкових коштів не за цільовим призначенням» [50].

Але залишилися адміністративна відповідальність у вигляді штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 1700 до 3400 грн. (ст. 163-15 Кодексу України про адміністративні правопорушення) за порушення порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), у тому числі:

- «перевищення граничних сум розрахунків готівкою,
- недотримання встановлених законодавством вимог щодо забезпечення можливості розрахунків за товари (послуги) з використанням електронних платіжних засобів» [51].

За повторне порушення протягом року – штраф від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 8500 до 17000 грн.) [51].

Отже, зовнішні контролюючі органи (найчастіше це Державна податкова служба) для здійснення контролю операцій з готівкою керуються нормами розділу VI Положення про ведення касових операцій [28] та нормами ст. 163-15 Кодексу України про адміністративні правопорушення [51].

Перевірка збереження грошових коштів на банківських рахунках проводиться шляхом детального вивчення виписок банку. При цьому перевіряються канали надходження грошових коштів та їх використання. У частині каналів надходження вивчаються: від кого надійшли грошові кошти, їх величина та за що, відповідність сум виписаним рахункам-фактурам, строки надходження та ін.

Достовірність документального обліку забезпечує достовірність показників фінансової звітності на основі яких приймаються управлінські рішення. Для прийняття рішень щодо спрямування грошових коштів на різні потреби підприємства потрібно володіти інформацією про рух грошових коштів у розрізі різних видів діяльності. Для отримання такої інформації використовують форму 3 «Звіт про рух грошових коштів».

Інформація про чистий рух грошових коштів ТОВ «Волиньхолдинг» від різних видів діяльності наведена у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7. – Інформація про чистий рух грошових коштів ТОВ «Волиньхолдинг» за 2020-2022 роки, тис. грн.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення	
				2022-2020	2022-2021
1	2	3	4	5	6
Чистий рух коштів від операційної діяльності	63697	76528	114584	50887	38056
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-59653	-75922	-110618	-50965	-34696
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-41	0	0	41	0

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6
Чистий рух грошових коштів за звітний період	4003	606	3966	-37	3360
Залишок коштів на початок року	3053	9737	8096	5043	-1641
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	2681	-2247	-4724	-7405	-2477
Залишок коштів на кінець року	9737	8096	7338	-2399	-758

Джерело: складено автором на основі [49].

Показники таблиці 2.7 вказують, що найбільший чистий грошовий потік на ТОВ «Волиньхолдинг» був саме від операційної діяльності, крім того цей потік постійно зростав у 2020-2022 роках. І ще один висновок можна зробити на основі аналітичних показників таблиці: майже всі кошти, зароблені у процесі операційної діяльності інвестувалися в основні засоби.

Для організації контролю грошових коштів важливо перевірити узгодженість показників фінансової звітності. Першим кроком такої перевірки є перевірка тотожності залишків грошових коштів форми 1 за рядком 1165 та показників рядка 3415 форми 3.

На наступному етапі потрібно розглянути детальний рух грошових коштів у розрізі кожного виду діяльності та провести порівняння з інформацією форми 2 «Звіт про рух грошових коштів».

Інформація про рух грошових коштів у розрізі кожного виду діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» наведена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8. – Інформація про рух грошових коштів у розрізі кожного виду діяльності ТОВ «Волиньхолдинг» за 2020-2022 роки, тис. грн.

Показник	2020	2021	2022	Відхилення	
				2022-2020	2022-2021
1	2	3	4	5	6
1. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
1.1. Надходження від:					
- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1625577	2118814	2533370	907793	414556

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6
- отримання субсидій, дотації	0	0	15	15	15
- цільового фінансування	1420	2126	2960	1540	834
Авансів покупців	19	28	35	16	7
Операційної оренди	13866	13804	14382	516	578
- інші надходження	59	53	641	582	588
1.2. витрачання на оплату:					
- товарів, робіт, послуг	1255015	1835911	2166823	911808	330912
- праці	80212	91860	103095	22883	11235
- відрахувань на соціальні заходи	23435	24809	27442	4007	2633
- зобов'язань з податків і зборів	42036	29006	26055	-15981	-2951
- витрачання на оплату авансів	176192	75967	102382	-73810	26415
- інші витрачання	354	759	1007	653	248
Чистий рух коштів від операційної діяльності	63697	76528	114584	50887	38056
2. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
2.1. надходження від:					
- реалізації фінансових інвестицій					
- реалізації нсоборотних активів	491	0	50	-441	50
- отриманих відсотків					
- деривативів					
- інші надходження					
2.2. витрачання на:					
- придбання фінансових інвестицій					
- придбання нсоборотних активів	60144	75922	110668	50524	34746
- виплати за деривативами					
- інші платежі					
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-59653	-75922	-110618	-50965	-34696
3. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
3.1. надходження від:					
- власного капіталу					
- отримання позик					
- інші надходження					
3.2. витрачання на:					
- викуп власних акцій					
- погашення позик					
- сплату дивідендів					
- інші платежі	41	0	0	-41	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-41	0	0	41	0

Джерело: складено автором на основі [49].

Аналіз показників таблиці 2.8 вказує, що ТОВ «Волиньхолдинг» за 2020-2022 року здійснювало переважно операційну та інвестиційну діяльність. Позиція «придбання необоротних активів» вказує аналітику-контролеру, що повинні бути відображені зміни у 1-му розділі форми 1 «Баланс», за рядками 1010-1011, причому співставні зі змінами у формі 3 «Звіт про рух грошових коштів». Також зміни повинні бути у формі 2 «Звіт про фінансові результати» в рядку 2270 «Інші витрати».

Підсумовуючи сказане, потрібно визнати, що контрольний процес потребує знань нормативних документів та діючої методики організації обліку грошових коштів відповідно до регламентуючих нормативів. Володіння теоретичними та практичними навичками у роботі з обробки аналітичних даних про рух грошових коштів дасть можливість провести якісний контроль руху грошових потоків та уникнути у майбутньому прийняття невиправданих управлінських рішень.

Висновки до розділу 2

1. Промисловий комплекс України виступає основою економічного добробуту країни. Надзвичайно важливим для розвитку країни є його динамічний розвиток. Статистичні показники свідчать, що у 2022 році порівняно з 2021 роком суттєво зменшилися обсяги реалізованої продукції по всіх видах діяльності, крім постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Ситуація пояснюється початком військових дій на території України і знищенням ворогом-сусідом промислової інфраструктури, пошкодженням енергетичної інфраструктури, підняттям цін на електроенергію.

У структурі промислової діяльності домінує переробна промисловість. Станом на кінець 2022 року питома вага реалізованої продукції переробної промисловості становила 48% від реалізації всієї промислової продукції. Оскільки виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів займає домінуючу позицію у промисловому виробництві України, то у нашому

дослідженні ми акцентували свою увагу на підприємстві харчової промисловості – ПрАТ «Волиньхолдинг».

2. Всю облікову роботу на підприємстві здійснює відокремлений відділ, який очолює головний бухгалтер. Методика ведення обліку на ТОВ «Волиньхолдинг» визначена у Наказі про облікову політику підприємства. Облік грошових коштів на підприємстві здійснюється відповідно до чинного законодавства і ведеться заступником головного бухгалтера відповідно до посадової інструкції.

3. Контроль облікових процесів здійснюється на будь-якому промисловому підприємстві. Зазвичай контроль організовується всередині підприємства і здійснюється зовнішніми контролюючими організаціями.

На ТОВ «Волиньхолдинг» внутрішній контроль організовується головним бухгалтером з метою відображення у звітності достовірної інформації про господарську діяльність. Керівник ТОВ «Волиньхолдинг» несе відповідальність за дотримання вимог Положення про ведення касових операцій в національній валюті, Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті та інших нормативів, які зазначені у пункті 2.2 роботи.

Зовнішні контролюючі органи (найчастіше це Державна податкова служба) для здійснення контролю операцій з грошовими коштами керуються нормами розділу VI Положення про ведення касових операцій, нормами ст. 163-15 Кодексу України про адміністративні правопорушення та іншими нормативами, описаними у пункті 2.2 роботи.

Загалом, на ТОВ «Волиньхолдинг» організація обліку і контролю грошових коштів здійснюється у відповідності до вимог законодавства України, без виявлених порушень.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Вдосконалення організації обліку грошових потоків

Будь-який обліковий процес можна і потрібно вдосконалювати. Щодо організації обліку грошових потоків, то можна запропонувати вдосконалити організацію їх аналітичного обліку.

З метою спрощення складання Звіту про рух грошових коштів доцільно використовувати систему аналітичних рахунків:

1. облік готівкових коштів:
 - 301.1 «Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг»;
 - 301.2 «Операційна оренда»;
 - 301.3 «Субсидій, дотацій»;
 - 301.4 «Інші операційні надходження»;
 - 301.5 «Оплата за товари, роботи послуги»;
 - 301.6 «Заробітна плата»;
 - 301.7 «Інші операційні витрати».
2. облік безготівкових операцій з грошовими коштами:
 - 311.1 «Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг»;
 - 311.2. «Цільове фінансування»;
 - 311.3 «Операційна оренда»;
 - 311.4 «Субсидій, дотацій»;
 - 311.5 «Інші операційні надходження»;
 - 311.6 «Оплата за товари, роботи послуги»;
 - 311.7 «Заробітна плата»;
 - 311.8 «Відрахування на соціальні заходи»
 - 311.9 «Розрахунки за податками»;

- 311.10 «Інші операційні витрати»;
- 311.11 «Фінансові інвестиції»;
- 311.12 «Необоротні активи»;
- 311.13 «Інші інвестиційні надходження»;
- 311.14 «Позики».

Перелік запропонованих субрахунків розглядався для конкретного промислового підприємства, яке визначено базовим у цій роботі – ТОВ «Волиньхолдинг».

Слід відмітити, що перелік аналітичних субрахунків може змінюватися, залежно від різновидності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Запропонована система аналітичних рахунків необхідна управлінському апарату для отримання інформації щодо наявності різних грошових потоків на підприємстві та їхнього грошового виміру. Для організації такого аналітичного обліку потрібно обліковцю-аналітику або головному бухгалтеру, як керівнику всієї облікової служби, продумати перелік можливих грошових потоків підприємства, розписати характеристику кожного грошового потоку і представити цей опис в окремому додатку до Наказу про облікову політику підприємства.

Наступним кроком буде створення відповідного довідника по грошовим потокам для програми автоматизації облікового процесу, яку використовує промислове підприємство. Для реалізації цього завдання можна звернутися до фахівців у цій сфері.

Запропонована методика аналітичного обліку передбачає два етапи складання бухгалтерських записів. На першому етапі складатиметься звичайна бухгалтерська проводка, яка залежно від змісту операції формується за схемою:

- Дебет: готівкові і безготівкові кошти у розрізі запропонованих аналітичних рахунків;
- Кредит: покупці, постачальники, інші контрагенти підприємства, інші господарські операції.

На другому етапі пропонується продублювати суму господарської операції і віднести її на рахунки чистого руху грошових коштів за видами діяльності:

- 317 «Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності»;
- 318 «Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності»;
- 319 «Чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності».

Тобто, після кожного прямого віднесення на аналітичні рахунки відповідно до запропонованих аналітичних рахунків, суми операції будуть відображатися на результуючих рахунках по грошових потоках за видами діяльності за схемою:

- Дебет: чистий рух грошових коштів за видами діяльності;
- Кредит: готівкові і безготівкові кошти у розрізі запропонованих аналітичних рахунків.

Подібна система організації аналітичного обліку грошових коштів може використовуватися, як для налагодження управлінського обліку грошових потоків, так і для заповнення форми 3 «Звіт про рух грошових коштів». Крім того, автоматична обробка облікової інформації про грошові кошти дасть змогу мати оперативну інформацію про грошові потоки у розрізі різних видів діяльності. А це, в свою чергу, допоможе керівництву забезпечувати аналітичне обґрунтування процесу прийняття управлінського рішення.

3.2. Вдосконалення організації контролю грошових потоків

Для промислових підприємств доцільно вести управлінський облік. Показники управлінського обліку, як відомо, не є публічними і призначені суто для керівництва підприємства. Від якості аналітичних показників залежить результативність роботи керівної ланки підприємства. Тому можна запропонувати промисловим підприємствам здійснювати бюджетний контроль грошових потоків.

Для цього пропонується формувати на підприємстві бюджет грошових коштів. Наприклад, аналітиком підприємства (таким може бути фінансовий

директор, головний бухгалтер, працівник бухгалтерії, залучений зі сторони фахівець) прогнозуються грошові потоки на наступний рік з розбивкою по місяцях або кварталах. З метою контролю розраховують відхилення фактичних показників (за даними бухгалтерського обліку – з рахунків відповідно до діючого Плану рахунків) від прогнозних.

Зазвичай методика прогнозування бюджетних показників та методика аналізу відхилень фактичних і бюджетних показників прописується у Наказі про облікову політику. Але постійний контроль відхилень дає сигнали управлінському персоналу підприємства про напрямки розвитку підприємства та необхідність коригування, або господарської діяльності підприємства, або необхідність змін планів підприємства (оперативних, стратегічних).

Для того, щоб скласти бюджет грошових коштів необхідно зробити об'ємну аналітичну роботу та скласти такі бюджети:

- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- виробництва продукції (товарів, робіт, послуг);
- матеріальних витрат на виробництво продукції (товарів, робіт, послуг);
- потреби в закупці матеріальних запасів на виробництво продукції (товарів, робіт, послуг);
- витрат на оплату праці;
- операційних та неопераційних витрат.

Методика прогнозування встановлюється для кожного підприємства індивідуально, але можна скористатися методикою, висвітленою у будь-якому навчально-методичному виданні з управлінського або стратегічного обліку.

Надходження грошових коштів можуть бути з різних джерел. Якщо можливість отримання таких коштів для промислового підприємства є, то потрібно передбачити окремий бюджет на ці цілі. Оскільки розміри роботи є обмеженими, ми розглянемо лише основну операційну діяльність для базового підприємства.

Пропонується бюджет грошових коштів складати у формі таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. – Бюджет грошових коштів ТОВ «Волиньхолдинг»
на 2024 рік, тис. грн.

Показник	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	За рік	Допоміж ний бюджет
1	2	3	4	5	6	7
1. Грошові кошти на початок звітного періоду						
2.1. Надходження від операційної діяльності:						
- реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)	72000	129420	157555	191280	550255	Таблиця 3.2, 3.3
- цільове фінансування						
- субсидії, дотації						
- інші операційні доходи						
- Всього надходжень від операційної діяльності	72000	129420	157555	191280	550255	
2.2. Витрата грошових коштів на операційну діяльність						
- матеріальні витрати						
- витрати на оплату праці						
- ЄСВ						
- податки						
- інші операційні витрати						
- Всього витрат на операційну діяльність						
3.1. Надходження від інвестиційної діяльності:						
...						
3.2. Витрата грошових коштів на інвестиційну діяльність						
...						
4.1. Надходження від фінансової діяльності:						
...						
4.2. Витрата грошових коштів на фінансову діяльність						
...						

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7
5. Всього грошових надходжень від усіх видів діяльності						
6. Залишок грошових коштів на кінець звітного періоду	72000	129420	157555	191280	550255	

Джерело: складено особисто автором.

Під кожен цифру у запропонованому бюджеті повинен бути бюджет-розшифровка. За аналогією до формату подання інформації, яка має місце у податковій звітності, рекомендується вказувати джерело походження аналітичної інформації (колонка «Допоміжний бюджет» у таблиці 3.1).

Отже, щоб аналітику зробити записи у першому пункті рядка 2.1 «реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)» потрібно скласти таблицю 3.2.

Таблиця 3.2. – Бюджет реалізації продукції ТОВ «Волиньхолдинг»
на 2024 рік

Показник	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	За рік
1. Кетчуп «Лягідний», 240 г					
- кількість, шт.	2000	2500	2900	3200	10600
- ціна, грн.	22	23	24	25	
- вартість, грн.	44000	57500	69600	80000	251100
2. Майонез «Європейський», 150 г					
- кількість, шт.	4000	4200	4500	5200	17900
- ціна, грн.	19	21	24	26	
- вартість, грн.	76000	88200	108000	135200	407400
...
Разом всієї продукції, грн.	120000	145700	177600	215200	658500

Джерело: складено особисто автором.

Підсумкові показники таблиці визначають прогнозні обсяги відвантаження продукції промислового підприємства. Цифри, наведені в таблиці 3.2, є умовними і приблизно відповідають ціновій політиці на продукцію ТОВ «Волиньхолдинг».

Оскільки грошові кошти за відвантажену продукцію надходять у певній послідовності та в часі не завжди відповідають періоду відвантаження, то потрібно проаналізувати порядок розрахунків покупців продукції з базовим підприємством і визначитися з алгоритмом врахування грошових потоків у розрізі кожного часового проміжку. Графік очікуваних грошових надходжень від покупців продукції представимо у форматі таблиці 3.3. При складанні графіка умовно будемо планувати такий порядок розрахунків: 5% від обсягів відвантаження не надійдуть взагалі; у поточному кварталі надійде 60% від обсягів відвантаження цього кварталу, 35% обсягів відвантаження у поточному кварталі надійде у наступному.

Таблиця 3.3. – Графік очікуваних грошових надходжень від покупців продукції ТОВ «Волиньхолдинг» за 2024 рік, тис. грн.

Показник	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал	За рік
1. Реалізація в 1 кварталі	72000	42000			114000
2. Реалізація в 2 кварталі		87420	50995		138415
3. Реалізація в 3 кварталі			106560	62160	168720
4. Реалізація в 4 кварталі				129120	129120
Всього грошових коштів	72000	129420	157555	191280	550255

Джерело: складено особисто автором.

Отже, ми продемонстрували на прикладі одного показника – виручки від реалізації, як змінюються показники бюджету про рух грошових коштів.

Після такої об'ємної розрахунково-аналітичної роботи інформація подається на затвердження керівнику підприємства, фінансовому директору. Прогнозні показники затверджуються і передаються до виконання відповідним структурам підприємства. Щоденна праця трудового колективу промислового підприємства спрямована на реалізацію задумів керівництва. А для реального виконання поставлених завдань працівники, наділені функціями контролю, періодично порівнюють прогнозні показники з фактичними даними служби головного бухгалтера.

Як підсумок, потрібно зазначити, що описана вище обліково-аналітична робота є складною, але й цікавою одночасно. А найголовніше, ця аналітика допомагає прийняти своєчасне управлінське рішення.

Висновки до розділу 3

1. Будь-який обліковий процес можна і потрібно вдосконалювати. Щодо організації обліку грошових коштів, то у роботі розроблено систему аналітичних рахунків для заповнення Звіту про рух грошових коштів та описано методику ведення обліку з використанням запропонованих субрахунків. Аналітичні рахунки розглядалися для конкретного промислового підприємства, яке визначено базовим у цій роботі – ТОВ «Волиньхолдинг».

Перелік аналітичних субрахунків може змінюватися, залежно від різновидності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Запропонована система аналітичних рахунків необхідна управлінському апарату для отримання інформації щодо наявності різних грошових потоків на підприємстві та їхнього грошового виміру.

2. На промисловому підприємстві мають місце різні грошові потоки, тому актуальним питанням є налагодження контрольованого руху грошових потоків та впливу на ці потоки. З цією метою доцільно налагодити управлінський облік грошових потоків.

У роботі пропонується здійснювати бюджетний контроль грошових потоків, який передбачає складання бюджетів та розрахунок відхилень фактичних і бюджетних показників. Висвітлено методику прогнозування грошових потоків від реалізації продукції базового підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Циклічні зміни економіки передбачають наявність постійного руху та кругообігу грошових коштів як на рівні держави, так і в межах окремого підприємства. Це зумовлено тим, що грошовий обіг фактично відображає взаємовідносини між різними рівнями суб'єктів державних відносин на макро- та мікро- рівнях через грошові видатки і надходження. Основою такої взаємодії виступає грошовий потік. Вміле управління грошовими потоками на макро- і мікро- рівнях здатне «оздоровити» економіку, а в подальшому вивести її на новий рівень розвитку.

Грошові потоки – це рух грошових коштів підприємства у двох напрямках: надходження (вхідні грошові потоки) і вибуття (вихідні грошові потоки).

2. Організація обліку і контролю грошових коштів в Україні регулюється українським законодавством. Рівні нормативно-правового регулювання організації обліку і контролю грошових коштів: міжнародні норми; державні правові норми; підзаконні нормативні акти; локальні нормативні акти.

3. Останніми роками в центрі уваги фахівців залишається співвідношення готівкового і безготівкового оборотів. Ринок безготівкових розрахунків розвивається дуже стрімко. Особливого прискорення цей ринок відчув після 2020 року, коли світом ширився коронавірус і були введені карантинні обмеження.

Зростання кількості розрахункових операцій створює умови для швидкої адаптації до новітніх цифрових технологій. Так, на початку 2020 року Національний банк України спільно з іншими регуляторами фінансового ринку затвердили Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Ця стратегія вплине на перелік діючих нормативних документів, які регулюють організацію обліку і контролю грошових коштів.

4. Промисловий комплекс України виступає основою економічного добробуту країни. Надзвичайно важливим для розвитку країни є його динамічний розвиток. Статистичні показники свідчать, що у 2022 році порівняно

з 2021 роком суттєво зменшилися обсяги реалізованої продукції по всіх видах діяльності, крім постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Ситуація пояснюється початком військових дій на території України і знищенням ворогом-сусідом промислової інфраструктури, пошкодженням енергетичної інфраструктури, підняттям цін на електроенергію.

У структурі промислової діяльності домінує переробна промисловість. Станом на кінець 2022 року питома вага реалізованої продукції переробної промисловості становила 48% від реалізації всієї промислової продукції. Оскільки виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів займає домінуючу позицію у промисловому виробництві України, то у нашому дослідженні ми акцентували свою увагу на підприємстві харчової промисловості – ПрАТ «Волиньхолдинг».

5. Всю облікову роботу на підприємстві здійснює відокремлений відділ, який очолює головний бухгалтер. Методика ведення обліку на ТОВ «Волиньхолдинг» визначена у Наказі про облікову політику підприємства. Облік грошових коштів на підприємстві здійснюється відповідно до чинного законодавства і ведеться заступником головного бухгалтера відповідно до посадової інструкції.

6. Контроль облікових процесів здійснюється на будь-якому промисловому підприємстві. Зазвичай контроль організовується всередині підприємства і здійснюється зовнішніми контролюючими організаціями.

На ТОВ «Волиньхолдинг» внутрішній контроль організовується головним бухгалтером з метою відображення у звітності достовірної інформації про господарську діяльність. Керівник ТОВ «Волиньхолдинг» несе відповідальність за дотримання вимог Положення про ведення касових операцій в національній валюті, Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті та інших нормативів, які зазначені у пункті 2.2 роботи.

Зовнішні контролюючі органи (найчастіше це Державна податкова служба) для здійснення контролю операцій з грошовими коштами керуються нормами розділу VI Положення про ведення касових операцій, нормами ст. 163-15

Кодексу України про адміністративні правопорушення та іншими нормативами, описаними у пункті 2.2 роботи.

Загалом, на ТОВ «Волиньхолдинг» організація обліку і контролю грошових коштів здійснюється у відповідності до вимог законодавства України, без виявлених порушень.

7. Будь-який обліковий процес можна і потрібно вдосконалювати. Щодо організації обліку грошових коштів, то у роботі розроблено систему аналітичних рахунків для заповнення Звіту про рух грошових коштів та описано методику ведення обліку з використанням запропонованих субрахунків. Аналітичні рахунки розглядалися для конкретного промислового підприємства, яке визначено базовим у цій роботі – ТОВ «Волиньхолдинг».

Перелік аналітичних субрахунків може змінюватися, залежно від різновидності операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Запропонована система аналітичних рахунків необхідна управлінському апарату для отримання інформації щодо наявності різних грошових потоків на підприємстві та їхнього грошового виміру.

8. На промисловому підприємстві мають місце різні грошові потоки, тому актуальним питанням є налагодження контрольованого руху грошових потоків та впливу на ці потоки. З цією метою доцільно налагодити управлінський облік грошових потоків.

У роботі пропонується здійснювати бюджетний контроль грошових потоків, який передбачає складання бюджетів та розрахунків відхилень фактичних і бюджетних показників. Висвітлено методику прогнозування грошових потоків від реалізації продукції базового підприємства.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Колісник О.П., Замогильна А.В. Грошові потоки: сутність, класифікація та їх оптимізація в процесі управління. *Modern economics*. 2018. № 10. С. 60–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2018_10_12 (дата звернення 31.10.2023 р.).
2. Погорелов І.М. Методологічні засади з проведення аналізу грошових потоків. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2018. № 15 (1291). С. 115–120. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36351> (дата звернення 31.10.2023 р.).*
3. Матківська Т.Я., Попович О.В. Тлумачення поняття «грошові потоки» та їх класифікація. *Економіка. Фінанси. Право*. № 5, 2019. С. 23–27. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40427/1/efp%2005%202019.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).
4. Юрченко Ю.О. Управління грошовими потоками будівельних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019, № 2. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/8-15.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).
5. Іващенко Л.Ф. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Проектний аналіз». *Кривий Ріг*, 2022. URL: <http://kk.nau.edu.ua/article/3017> (дата звернення 31.10.2023 р.).
6. Ковшук Н.Е., Левун О.І. Аналіз та реалізація проектів: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2022. 350 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/23305/1/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).

7. Вікіпедія. Грошовий потік. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%96%D0%BA (дата звернення 31.10.2023 р.).

8. Ємельянова Ю.В., Циган Р.М. Удосконалення організації обліку грошових коштів як складової монетарних активів. «Молодий вчений». № 5 (81). 2020. С. 159-162. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/5/34.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).

9. Зінченко О.В., Дідик Я.В. Організаційно-методичний аспект обліку грошових коштів та їх роль за сучасних умов господарювання. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Випуск 37. 2019. С. 725-731. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/107.pdf (дата звернення 31.10.2023 р.).

10. Корнева Н.О., Барабан Т.В. Системний підхід до управління грошовими потоками підприємств. Молодий вчений. № 5 (57), травень 2018 р. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5/74.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).

11. Сердюков К.Г., Тимчук Х.С. Управління грошовими потоками підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 4 (21) 2019. С. 522-527. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/21_2019/80.pdf (дата звернення 31.10.2023 р.).

12. Дорош О.І., Пліш І.В. Планування грошових потоків на підприємстві. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. № 2 (6), 2021. С. 21-28. URL: <https://doi.org/10.23939/smeu2021.02.021> (дата звернення 31.10.2023 р.).

13. Тарасова В.В., Ковалевська І.М. Економічний аналіз руху грошових коштів туристичних підприємств. Економіка і суспільство. Випуск № 20, 2019. С. 745–752. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/10045/1/escop_i%20sus_p_2019_20_745-752.pdf (дата звернення 31.10.2023 р.).

14. Микитин О.З. Особливості планування грошових потоків підприємств за євроінтеграційних умов під час війни. Економіка та суспільство. № 55, 2023.

URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-73> (дата звернення 31.10.2023 р.).

15. Матківська Т.Я., Попович О.В. Проблеми та шляхи вдосконалення обліку операцій з грошовими коштами. Економіка. Фінанси. Право. № 7, 2020. С. 40-43. URL: Doi: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.7.9> (дата звернення 31.10.2023 р.).

16. Роганова Г.О. Фактори впливу на вільний грошовий потік підприємства: кореляційно-регресійний аналіз. Економіка та управління АПК. 2020. № 1. С. 68–75. URL: file:///E:/Downloads/ecupark_2020_1_9.pdf (дата звернення 31.10.2023 р.).

17. Волосов А.М., Михайлова О.В. Підходи до визначення сутності грошових потоків підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2021. Вип. 1(33). С. 69-85. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua//handle/123456789/3311> (дата звернення 31.10.2023 р.).

18. Щепіна Т.Г., Тітаренко А.Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», №26. 2021. 178-184. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/26-2021/shchepina.pdf> (дата звернення 31.10.2023 р.).

19. Мулик Т.О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. Економіка та суспільство. Випуск № 39, 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1379/1330> (дата звернення 31.10.2023 р.).

20. Радіонова Н.Й., Окончук А. Р. Управлінський аспект обліку грошових коштів підприємства. II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку» 10 червня 2022 року. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20544/1/IMPER_2022_V2_P212-215.pdf (дата звернення 31.10.2023 р.).

21. Мінц, О. Ю., Сідельов П. А. Моделювання грошових потоків в електронних платіжних системах у режимі реального часу. *Економічний простір*, (178), 2022. С. 83-88. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/178-14> (дата звернення 31.10.2023 р.).

22. Свистун Л.А. Бюджетування грошових коштів підприємства в умовах розгортання кризових явищ в економіці. *Економіка і регіон*. 2022. № 3 (86). С. 59–64. URL: DOI: 10.26906/EiR.2022.3(86).2648 (дата звернення 31.10.2023 р.).

23. Ярмоліська О., Бутрик Н. Обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками в системі економічної безпеки підприємства. Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22 листопада 2022 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ. 2022. 528 с. С. 468-470. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10022> (дата звернення 31.10.2023 р.).

24. Кравчук А.О. Управління грошовими потоками сучасного підприємства. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ*. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. Вип.168. 388 с. С. 169-174. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb13_168.pdf#page=169 (дата звернення 31.10.2023 р.).

25. Корольов С.В. Підходи до обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства. Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції: збірник тез доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (6 квітня 2023 року, м. Харків, Україна). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 322 с. С. 18-20. URL: http://library.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/17796/8/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A1%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_11.04%20%281%29.pdf#page=18 (дата звернення 31.10.2023 р.).

26. Фартушняк О. Часовнікова Ю. Облікова ідентифікація грошей у суб'єктів господарювання в умовах цифровізації. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 1. С. 164-171. URL: DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.01.164> (дата звернення 31.10.2023 р.).

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку I «Загальні вимоги до фінансової звітності», зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 р. за № 336/22868 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 31.10.2023 р.).

28. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні» від 29.12.2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

29. Наказ МФУ «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку» від 29.12.2000 р. №356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

30. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення 31.10.2023).

31. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 31.10.23).

32. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021р. № 1591-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення 31.10.2023).

33. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затверджена постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 року №162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

34. Постанова Правління НБУ від 31.12.1993 р. № 117 «Про затвердження Правил про порядок відкриття розрахункових, поточних та бюджетних рахунків в установах банків: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0117500-93#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

35. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг від 29.07.2022 р. № 163 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

36. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%207_ukr_2022.pdf (дата звернення 5.10. 2023 р.).

37. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 31.10.2023).

38. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 31.10.2023).

39. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері громадського харчування та послуг» від 06.07.1995р. № 265/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 31.10.2023).

40. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерством фінансів України 24.05.1995 року №

88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення 31.10.2023).

41. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 31.10.2023).

42. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 31.10.2023).

43. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом МФУ від 02.09.2014 р. №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 5.10. 2023 р.).

44. Вплив безготівкових розрахунків на показники розвитку економіки України. Кваліфікаційна робота бакалавра. 2022. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e63f26d-5333-4abe-9b40-5f91d950b350/content> (дата звернення 31.10.2023).

45. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf (дата звернення 31.10.2023).

46. Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) підприємств за видами економічної діяльності промисловості у 2010–2022 роках. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 5.10.2023 р.).

47. Товариство з обмеженою відповідальністю Волиньхолдінг. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/20134889/ (дата звернення 31.10.2023 р.).

48. ТОВ «Волиньхолдінг». URL: <https://opendatabot.ua/c/20134889> (дата звернення 31.10.2023 р.).

49. Приватне акціонерне товариство «Волиньхолдінг». Clarity Project. URL: https://clarity-project.info/edr/20134889/finances?current_year=2022 (дата звернення 31.10.2023 р.).

50. Указ Президента України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України» від 20.06.2019 р. № 418/2019. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4182019-27613> (дата звернення 31.10.2023).

51. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 31.10.2023).